

POSTUPAK CERTIFICIRANJA BETONA

Izradila: Margareta Kožar, dipl.ing.građ.

Kontrolirao: Mate Baričević, dipl.ing.građ.

Odobrio: Mate Baričević, dipl.ing.građ.

Datum: 2015-03-26

Ovo je interni dokument tvrtke Geoexpert-I.G.M. d.o.o.. Zabranjeno je umnožavanje dokumenata ili njegovih dijelova bez pismene suglasnosti direktora Geoexpert-I.G.M. d.o.o.

Samim stavljanjem dokumenta na SERVER izdanje se smatra kontroliranim i odobrenim.

1. Svrha

Svrha ovog postupka je jednoznačno definiranje provedbe postupka ocjenjivanja i provjere stalnosti svojstava betona, koje provodi Odjel za certifikaciju tvrtke Geoexpert-I.G.M. d.o.o.

2. Područje primjene

Ovaj postupak se primjenjuje u radu Odjela za certifikaciju. Postupak se primjenjuje za postupke certificiranja odnosno ocjenjivanja i provjere stalnosti svojstava za beton (projektirani beton, beton normiranog sastava, beton zadanog normiranog sastava) prema neusklađenim normama i nacionalnim propisima. Norme i nacionalni propisi prema kojima se vrši postupak ocjenjivanja i provjere stalnosti svojstava su slijedeće:

- HRN EN 206-1:2006 Beton 1. dio: Specifikacija, svojstva, proizvodnja i sukladnost
- HRN 1128:2007, Beton – Smjernice za primjenu norme HRN EN 206-1
- Tehnički propis za betonske konstrukcije, Prilog A (NN 139/09, 14/10, 125/10, 136/12)

3. Nazivi i definicije

Proizvod	rezultat procesa
Proces	skup međusobno povezanih ili interaktivnih aktivnosti koje ulazne veličine pretvaraju u izlazne
Usluga	rezultat od najmanje jedne aktivnosti koju je neophodno obavljati u međusobnoj vezi između dobavljača i kupca, koji je uglavnom nematerijalan
Područje certifikacije	identifikacija proizvoda, procesa ili usluge za koje je certifikacija dodijeljena, primjenjive certifikacijske sheme, norme i drugih normativnih dokumenata uključujući njihov datum izdanja, prema kojima se prosuđuje da je proizvod sukladan
Certifikacijsko tijelo	tijelo za ocjenjivanje sukladnosti koje provodi certifikacijske sheme kao treća strana (Odjel za certifikaciju)
Sustav	skup međusobno povezanih ili međusobno ovisnih elemenata
Sustav upravljanja	sustav koji služi za utvrđivanje politike upravljanja i ciljeva za postizanje tih ciljeva
Zahtjev	iskazana potreba ili očekivanje, koje se obično podrazumijeva ili je obvezatno

[Ocjenjivanje i provjera stalnosti svojstava: certifikacija građevnih proizvoda na temelju provedbe zadaća proizvođača i certifikacijskog tijela, a koje su u vezi s bitnim značajkama građevnog proizvoda koji se provode u skladu s jednim od sustava određenih u Prilogu V. Uredbe u usklađenom području, odnosno u Odluci ministra o sustavima ocjenjivanja sukladnosti građevnih proizvoda u neusklađenom području]

4. Odgovornosti

Za primjenu ovog postupka odgovoran je Voditelj Odjela za certifikaciju.

5. Provedba

5.1 Općenito

Postupak certificiranja provodi se prema certifikacijskoj shemi br. 1 za beton. Certifikacijska shema izrađena je u skladu s normom specifikacije za beton. Odjel za certifikaciju provodi postupke ocjenjivanja i provjere stalnosti svojstava betona, odnosno certificiranje prema slijedećoj certifikacijskoj shemi:

a) certifikacijska shema br. 1 – OB.POC.7-BE-02, *certifikacijska shema za beton*.

Certifikacijska shema operativno se sastoji iz četiri dijela: 1. Prijava, 2. Početni pregled proizvodnje i proizvodnog pogona, 3. Izdavanje certifikata, 4. Kontinuirani nadzor proizvodnje i proizvodnog pogona.

5.2 Zahtjev za ocjenjivanje i provjeru stalnosti svojstava

Ovim se postupkom određuju aktivnosti kojima se postiže certifikacija kontrole tvorničke proizvodnje betona.

Sustav ocjenjivanja je 2+, s time da odobreno tijelo postupa prema Dodatku C norme HRN EN 206-1:2006. Potvrđivanje sukladnosti tvorničke kontrole proizvodnje betona provodi se dva puta godišnje na temelju izvještaja o nadzoru kontrole tvorničke proizvodnje i ocjene rezultata ispitivanja proizvođača kao i rezultata ispitivanja tlačne čvrstoće betona na slučajno uzetim uzorcima, [u skladu s točkama A.2.2.3. i A.2.2.4. Tehničkog propisa za betonske konstrukcije, NN 139/09, 14/10, 125/10, 136/12.]

[Vrednovanje rezultata ispitivanja slučajno uzetih uzoraka vrši odjel za certifikaciju.]

Odjel za certifikaciju, za provedbe uzorkovanja i ispitivanja slučajnih uzoraka koristi usluge laboratorija Geoexpert-I.G.M. d.o.o. Voditelj Odjela za certifikaciju upućuje voditelju laboratorija narudžbenicu sa navedenim betonarama (proizvodnim pogonima) na kojima treba provesti slučajno uzorkovanje, i sa navedenim vrstama betona i brojem uzorka. Narudžbenica se predaje na početku godine za tekuću godinu, ili po sklapanju ugovora sa pojedinim proizvođačem.

Zahtjev za certificiranje podnosi se na obrascu OB.POC.7-01, *Zahtjev za ocjenjivanje i provjeru stalnosti svojstava*. Zahtjev za ocjenjivanje i provjeru stalnosti svojstava, OB.POC.7-01, podnosi proizvođač, ili njegov zakonski zastupnik. Proizvođač ili njegov zakonski zastupnik, na zahtjevu mora jasno navesti građevni proizvod prema jasno naznačenoj normi.

Jedan zahtjev za ocjenjivanje i provjeru stalnosti svojstava podnosi se za jedan proizvodni pogon, tj. betonaru.

Prije dogovora o provedbi početnog pregleda na OB.POC.7-03 *Ocjena dostavljene dokumentacije*, ocjenitelj Odjela za certifikaciju će provjeriti da li su zadovoljeni svi zahtjevi pod točkom 9 norme HRN EN 206-1 „kontrola proizvodnje“ pripadajuće norme, a posebno ocijeniti slijedeće parametre: organizaciju (odgovornosti, ovlaštenja), imenovanje predstavnika za kvalitetu, kontrolu procesa, kontrolu dokumentacije, podugovaranje, upravljanje proizvodnjom, ispitivanja, ispitna oprema, zapisi, upravljanje nesukladnim proizvodom. Ukoliko ocjenitelj utvrdi da nisu ispunjeni svi zahtjevi, o tome će obavijestiti proizvođača i zatražiti provedbu popravkih radnji i ažurirane verzije dokumentacije.

Sve ostale radnje u vezi ocjenjivanja i provjere stalnosti svojstava građevnog proizvoda ili skupine građevnih proizvoda do početnog pregleda proizvodnje vrše se u skladu s točkom 5.2 postupka POC.7, *Postupak certificiranja*.

5.3 Početni pregled proizvodnje

Početni pregled proizvodnje i proizvodnog pogona provodi se u skladu s točkom C.2.1 Dodatka C, norme HRN EN 206-1 i točkom 5.3 postupka POC.7 *Postupak certificiranja*. Tijekom provedbe početnog pregleda proizvodnje, ocjenitelj Odjela za certifikaciju će pregledati da li je dokumentacija sustava implementirana u skladu sa zahtjevima norme HRN EN 206-1. Ocjenitelj se tijekom početnog pregleda služi obrascem OB.POC.7-BE-01, *Upitnik za pregled proizvodnje betona*. Upitnik se popunjava rukom i potpisuje na kraju od strane ocjenitelja.

Parametri za koje se utvrdi da nisu u skladu sa zahtjevima norme, klasificiraju se kao nesukladnosti, sa kojima se upoznaje proizvođača tijekom završnog sastanka početnog pregleda.

Početno ispitivanje tipa proizvoda je obaveza proizvođača i mora biti provedeno u skladu s Dodatkom A norme HRN EN 206-1. Izvještaj o početnom ispitivanju tipa mora pregledati ocjenitelj Odjela za certifikaciju i usporediti sa rezultatima ispitivanja dobivenim kontrolom proizvodnje, kako bi se steklo povjerenje u rezultate dobivene tvorničkom kontrolom proizvodnje. Početno ispitivanje tipa mora biti u skladu s Dodatkom A norme HRN EN 206-1.

Rezultati ispitivanja kontrole tvorničke proizvodnje moraju odgovarati zahtjevima normi HRN EN 206-1, HRN 1128 i Tehničkog propisa za betonske konstrukcije (TPBK, NN 139/09, 14/10, 125/10, 136/12). Proizvođačeve deklarirane vrijednosti i postupci ocjenjivanja rezultata ispitivanja dobivenih tvorničkom kontrolom moraju biti sastavni dio priručnika i dokumentacije sustava kontrole kvalitete. Proizvođač treba uz zahtjeve usklađene normama obuhvatiti i zahtjeve važeće zakonske regulative.

Prilikom početnog pregleda, treba utvrditi prema kojim ispitnim metodama proizvođač vrši kontrolu svojstava betona. Ispitne metode trebaju biti one koje su definirane normama HRN EN 206-1, HRN 1128 i Tehničkim propisom za betonske konstrukcije (NN 139/09, 14/10, 125/10, 136/12).

Ocjenitelj treba provjeriti da li se provode postupci kontrole u skladu s točkom 9 „*postupci kontrole proizvodnje*“ norme HRN EN 206-1. Obavezno treba provjeriti da li proizvođač vrši kontrolu sastavnih materijala u skladu s tablicom 22, kontrolu opreme u skladu s tablicom 23, te kontrolu postupaka proizvodnje i svojstava betona u skladu s tablicom 24 norme HRN EN 206-1.

Ostale radnje vezane uz provedbu početnog pregleda proizvodnje provode se u skladu s postupkom POC.7 *Postupak certificiranja*.

5.4 Dodjela certifikata o sukladnosti kontrole tvorničke proizvodnje

Certifikat o sukladnosti kontrole tvorničke proizvodnje dodjeljuje se kad su ispunjeni svi zahtjevi norme HRN EN 206-1. Jedan certifikat se izdaje za jedan proizvodni pogon tj. betonaru, neovisno o broju proizvedenih betona.

Za dodjeljivanje certifikata o sukladnosti kontrole tvorničke proizvodnje provode se radnje definirane točkom 5.4 postupka POC.7 *Postupak certificiranja*. Označavanje certifikata provodi se kako je opisano točkom 5.18 postupka POC.7, za neusklađeno područje.

5.5 Proširenje, ograničenje, suspenzija i povlačenje certifikata o sukladnosti kontrole tvorničke proizvodnje

Proširenje, ograničenje, suspenzija i povlačenje certifikata o sukladnosti kontrole tvorničke proizvodnje provodi se u skladu s točkama 5.5, 5.6, 5.7 postupka POC.7 *Postupak certificacije*.

5.6 Kontinuirani nadzor proizvodnje i kontrole tvorničke proizvodnje

Kontinuirani nadzor proizvodnje i kontrole tvorničke proizvodnje provodi se prema točki 5.9 postupka POC.7, *Postupak certificacije*.

Rutinski nadzorni pregled provodi se svakih 6 mjeseci, u skladu s odredbama C.2.2.1 „*rutinski nadzor*“ norme HRN EN 206-1.

Prilikom rutinskog pregleda koristi se upitnik OB.POC.7-BE-01 *Upitnik za pregled proizvodnje betona*. Ocjenitelj može prema vlastitoj procjeni proširiti upitnik posebnim pitanjima karakterističnim za određeni proizvodni pogon. Tijekom rutinskog nadzora, ocjenitelj Odjela za certifikaciju provjerava da li se preduvjeti proizvodnje i usuglašene kontrole proizvodnje održavaju.

Tijekom rutinskog nadzornog pregleda ocjenitelj najmanje provjerava i ocjenjuje:

[-pregled promjena priručnika kvalitete i plana kontrole proizvodnje i pogona]

- postupke proizvodnje, uzorkovanja i ispitivanja,
 - zabilježene podatke,
 - rezultate ispitivanja proizvodne kontrole dobivene tijekom nadzornog pregleda,
 - da se zahtijevana ispitivanja i postupci ispitivanja provode s odgovarajućom učestalošću,
 - da se proizvodna oprema provjerava i održava kako je programirano,
 - da se oprema za ispitivanje održava i umjerava kako je programirano,
- [-prikladnost skladištenja sastavnih materijala]
- mjere poduzete u pogledu bilo koje nesukladnosti,
 - otpremnice i deklaracije sukladnosti propisno napisane i postavljene.

Rezultati provedenog rutinskog nadzora daju se u *Izveštaju o pregledu* OB.POC.7-05. Na temelju provedenog nadzora i izvještaja o nadzornom pregledu, Odgovorna osoba donosi odluku o certifikatu, OB.POC.7-06.

[Laboratorij Geoexpert-I.G.M. d.o.o. nenajavljeno vrši uzorkovanje i ispitivanje slučajnih uzoraka, a na prethodni zahtjev Odjela za certifikaciju. Uzorkovanje i ispitivanje slučajnih uzoraka vrši se kvartalno, po tri uzorka za svaki sastav ili porodicu betona. Laboratorij Geoexpert-I.G.M. d.o.o. mora biti akreditiran prema normi HRN EN ISO/IEC 17025:2007. U slučaju da navedeni laboratorij ne ispunjava ovaj zahtjev, uzorkovanje i ispitivanje slučajnih uzoraka povjeriti će se laboratoriju koji ispunjava navedeni zahtjev.]

U svakom kvartalu uzimaju se po 3 uzorka betona za ispitivanje tlačne čvrstoće iz različitih mješavina. Rezultati ispitivanja prema TPBK (NN 139/09, NN 14/10, NN 125/10, NN 136/12), HRN EN 206-1 se provode radi stjecanja povjerenja u uzorkovanje i ispitivanje proizvođačke kontrole proizvodnje. Oni moraju zadovoljiti kriterije postupka ispitivanja identičnosti tlačne čvrstoće prema Dodatku B HRN EN 206-1:2006 i vrednuju se po završetku ispitivanja.

[Laboratorij Geoexpert-I.G.M. d.o.o. po završetku ispitivanja dostavlja Odjelu za certifikaciju laboratorijski izvještaj o ispitivanju. Vrednovanje rezultata ispitivanja vrši isključivo Odjel za certifikaciju.]

Ako rezultati ispitivanja slučajnih uzoraka ne zadovoljavaju zahtijevane kriterije, Voditelj Odjela za certifikaciju izdaje naručitelju *Izveštaj o vrednovanju* tlačne čvrstoće OB.POC.7-01-09 s odlukom o daljnjim koracima. Voditelj Odjela za certifikaciju može povećati učestalost ispitivanja tlačne čvrstoće slučajnih uzoraka ili provesti izvanredni nadzor prije idućeg redovnog nadzornog pregleda.

Konačna ocjena identičnosti ulazi u *Izveštaj o nadzornom pregledu*, OB.POC.7-05 kontrole tvorničke proizvodnje betona koja se dostavlja Naručitelju i Odgovornoj osobi koja odlučuje o certifikatu.

Naručitelj mora dati pismeno izvješće Odjelu za certifikaciju o eventualnim pritužbama na certificirani proizvod u roku 15 dana od zaprimanja pritužbe, kako bi Voditelj Odjela za certifikaciju mogao odlučiti o eventualnim popravnim radnjama.

Naručitelj mora voditi zapise o svim prigovorima na beton proizveden pod certificiranim kontrolom tvorničke proizvodnje i omogućiti uvid u zapise Odjelu za certifikaciju Geoexpert-I.G.M. Voditelj Odjela za certifikaciju ocjenjuje težinu pritužbi i evidentira dalje poduzete mjere, u skladu s odredbama postupka POC.7, *Postupak certificiranja*.

Proizvođač je dužan obavijestiti Odjel za certifikaciju o svim promjenama kontrole tvorničke proizvodnje ili izmjenama u samoj tehnologiji proizvodnje. Nakon zaprimanja takve obavijesti, odgovorna osoba, će odlučiti da li je potrebno provesti dodatni pregled na proizvodnom pogonu ili ne. Ukoliko proizvođač ne obavijesti o nastalim promjenama, Odjel za certifikaciju će otvoriti nesukladnost.

Provedba ispitivanja u svrhu kontrole proizvodnje je obaveza proizvođača. Učestalost ispitivanja pojedinih svojstava betona treba odgovarati zahtjevima certifikacijske sheme.

Ukoliko ocjenitelj tijekom nadzornog pregleda utvrdi da učestalost ispitivanja nije u skladu sa zahtjevima norme, proizvođaču će otvoriti nesukladnost.

Ukoliko ocjenitelj tijekom nadzornog pregleda utvrdi značajne nesukladnosti, u izvještaju o pregledu OB.POC.7-05 staviti će preporuku za provedbu nadzornih pregleda u češćem vremenskom periodu.

Izvanredni nadzor i određene mjere (npr. dodatna kontrolna ispitivanja, kontrola opreme u pogonu) trebaju se provoditi u slučaju nesukladnosti: tlačne čvrstoće, v/c faktora, ograničenja u sastavu betona namijenjenog građevinama u agresivnom okolišu, trajnosnih svojstava betona, gustoće laganih i teških betona i uvjetovanog sastava betona zadanog sastava.

Ukoliko odgovorna osoba donese odluku o povlačenju certifikata, proizvođač će o tome biti pisanim putem obaviješten. Razlozi za povlačenje certifikata o sukladnosti kontrole tvorničke proizvodnje navedeni su u točki 5.8 postupka POC.7, *Postupak certifikacije*.

Proizvođač može uložiti žalbu (priziv) na donesenu odluku o povlačenju certifikata. Podneseni prizivi se rješavaju u skladu s postupkom POC.7-13 Prigovori i prizivi.

Izvanredni nadzor je potreban ako su rutinskim nadzorom utvrđena veća odstupanja, zatim prije nastavka proizvodnje kada je prekid proizvodnje duži od 6 mjeseci, na zahtjev naručitelja, npr. zbog promjena uvjeta proizvodnje ili ako ga s obrazloženjem traži certifikacijsko tijelo.

Oblik, tip i vrijeme izvanrednog nadzora ovisi o svakom konkretnom slučaju.

5.7 Korištenje oznake sukladnosti

Beton se certificira prema neusklađenim normama. Nakon izdavanja certifikata o sukladnosti kontrole tvorničke proizvodnje, proizvođač sastavlja Izjavu o svojstvima. Ukoliko je proizvođač sastavio Izjavu o svojstvima, sukladno članku 29. Zakona o građevnim proizvodima (NN 76/13), mora označiti svoj proizvod oznakom sukladnosti „C“.

5.8 Objavljivanje certifikata o sukladnosti kontrole tvorničke proizvodnje

Objavljivanje certifikata o sukladnosti kontrole tvorničke proizvodnje vrši se u skladu s odredbama Zakona o građevnim proizvodima, pravilnicima na koje on navodi te točkom 5.11 postupka POC.7-01, *Postupak certificiranja*.

5.9 Tajnost podataka

Osoblje Odjela za certifikaciju odgovorno je za tajnost podataka koji za naručitelja i/ili proizvodni pogon predstavljaju poslovnu tajnu. Voditelj Odjela za certifikaciju odgovoran je za pridržavanje odredbi o čuvanju tajnosti podataka članova Odbora za stručnost i nepristranost.

Svi djelatnici Odjela za certifikaciju sa svim informacijama prikupljenim tijekom provedbe postupka certificiranja upravljaju strogo povjerljivo, u skladu s točkom 5.2 postupka POC.84 *Upravljanje zapisima*.

5.10 Ostale odredbe

Kriva upotreba certifikata ili oznake sukladnosti, prekid važenja certifikata, povlačenje certifikata, korekcijske mjere, prihvaćanje promjena normi, odgovornosti i jamstva te prigovori rješavaju se analogno odredbama odgovarajućih točaka postupka POC.7, *Postupak certificiranja*.

Kvalitetom certifikacije kontrole tvorničke proizvodnje, prema ovom postupku, upravlja se kako je opisano u PKC, *Priručnik kvalitete* Odjela za certifikaciju tvrtke Geoexpert-I.G.M.

6. Zapisi

OB.POC.7-01	Zahtjev za ocjenjivanje i provjeru stalnosti svojstava
OB.POC.7-02	Imenovanje za provedbu postupka

OB.POC.7-03	Ocjena dokumentacije
OB.POC.7-04	Zapisnik s uvodnog i završnog sastanka
OB.POC.7-05	Izveštaj o pregledu
OB.POC.7-06	Odluka o certifikatu
OB.POC.7-07	Registar certifikata
OB.POC.7-08-02	Certifikat o sukladnosti kontrole tvorničke proizvodnje (neusklađeno područje)
OB.POC.7-09	Izveštaj o vrednovanju
OB.PKC.412	Ugovor o certificiranju sukladnosti kontrole tvorničke proizvodnje
OB.POC.7-BE-01	Upitnik za pregled proizvodnje betona
OB.POC.7-BE-02	Certifikacijska shema br. 1, beton

7. Obrasci

OB.POC.7-01	Zahtjev za ocjenjivanje i provjeru stalnosti svojstava
OB.POC.7-02	Imenovanje za provedbu postupka
OB.POC.7-03	Ocjena dokumentacije
OB.POC.7-04	Zapisnik s uvodnog i završnog sastanka
OB.POC.7-05	Izveštaj o pregledu
OB.POC.7-06	Odluka o certifikatu
OB.POC.7-07	Registar certifikata
OB.POC.7-08-02	Certifikat o sukladnosti kontrole tvorničke proizvodnje (neusklađeno područje)
OB.POC.7-09	Izveštaj o vrednovanju
OB.PKC.412	Ugovor o certificiranju sukladnosti kontrole tvorničke proizvodnje
OB.POC.7-BE-01	Upitnik za pregled proizvodnje betona
OB.POC.7-BE-02	Certifikacijska shema br. 1, beton

8. Prilozi

OB.POC.7-BE-01	Upitnik za pregled proizvodnje betona
OB.POC.7-BE-02	Certifikacijska shema br. 1, beton

9. Primjenjivi dokumenti

HRN EN ISO/IEC 17065:2013	Ocjenjivanje sukladnosti – Zahtjevi za tijela koja provode certifikaciju, proizvoda, procesa i usluga
ZOGP	Zakon o građevnim proizvodima
ISO GUIDE 23	Methods of indicating conformity with standards for third-party certification systems

ISO GUIDE 27	Guidelines for corrective action to be taken by certification body in the event of misuse of its mark of conformity
ISO/IEC GUIDE 28	Conformity assessment – Guidance on a third party certification system for products – Guidelines
Guidance Paper B	The Definition of Factory Production Control in Technical Specifications for Construction Products
TPBK – Prilog D	Tehnički propis za betonske konstrukcije, NN 139/09, 14/10, 125/10, 136/12
TPZK – Prilog F.1	Tehnički propis za zidane konstrukcije, NN 1/07
HRN EN 206-1	Beton – 1. dio: Specifikacije, svojstva, proizvodnja i sukladnost
HRN 1128	Beton – Smjernice za primjenu norme HRN EN 206-1
PKC	Priručnik kvalitete

10. Pregled izmjena

Izdanje 1	početno izdanje
Izdanje 2	izmjena u točki 3 Nazivi i definicije izmjena u točki 5.2 Zahtjev za ocjenjivanje i provjeru stalnosti svojstava Izmjena u točki 5.6. Kontinuirani nadzor proizvodnje i tvorničke kontrole proizvodnje